

Poglavje 12: SPOLNI RED IN SEKSUALNOST

V Novi Gvineji, v ljudstvu Sambia, fanti, stari od 7 do 10 let, živijo ločeno od staršev, ločeno od svoje vasi. Tam doživijo svoje prve homoseksualne oralne izkušnje. Nekaj let so oni tisti, ki zadovoljujejo, naslednjih nekaj let pa so oni tisti, ki so zadovoljeni. Tovariši jih učijo, da so semena absolutno zdrava, da se morajo dnevno oralno zadovoljevati in da je to temelj moškosti. Hkrati, se morajo izogibati ženskam, ki jih »onesnažujejo«. Ko fanti odrastejo, se vrnejo v družbo, kjer se ustalijo in poročijo žensko. Ko postanejo očetje, njihova homoseksualnost preneha. Ampak potem se krog ponovno začne, ko svoje stroke pošljejo v to izkušnjo in seksualni vzorec se ponovi. Homoerotičnost je kraljeva pot do možatosti v ljudstvu Sambia. To je ritualen način homoseksualnosti in v Sambii je nujno, da grejo moški skozi to obdobje, predvsem, da se naučijo možatosti in heteroseksualnosti.

Nekaterim bi se takšno početje zdelo vznemirljivo. Možatost po navadi pomeni vse drugo kot homoseksualnost. Življenje fantov in moških v Sambii je sigurno zelo drugačno od fantov in moških v moderni Evropi. V Evropi so homoseksualni fantje videni kot šibki, čudni, nenavadni in vsekakor ne možati.

To je le ena od mnogih zanimivih raziskav na področju študij spola, ki se raziskuje zadnjih 25 let. Nove zanimive teorije in odkritja. Poudarimo, da spol ni avtomatična biološka stvar, ampak fenomen, ki vključuje velik del družbene dejavnosti.

Nagnjeni smo k mišljenju da je postati moški oz. postati ženska enostaven proces naravnega razvoja. Ampak sociologi in antropologi so pokazali nasprotno. Kulturni pomen, kaj je predpostavljeno, da je moško oz. žensko, se razlikuje od ene družbe do druge. Ne spreminjajo se le pomeni, ampak tudi aktivnosti v katerih ljudje delujejo. Vse to je del **spolne razvrstitve/pravil (gender order)**, način kako družbe oblikujejo pojme možatosti in ženskosti v moči zveze. V manjših skupinah, npr. v šolskih razredih, družinah, barih, lahko govorimo o **spolnem režimu (gender regime)**, to je spolna razvrstitev v manjših skupinah.

Možatost in ženskost se spreminja skozi kulture in zgodovino. Raziskave pravijo, da je naš koncept možatosti zelo mlad produkt, star komaj kakšnih 100 let. R.W.Connell pravi, da tako kot o možatosti razmišljamo danes je zelo povezano z vzponom individualizma v zgodnji moderni evropski družbi. Ženske se bile videne kot nepopolni moški, zato do danes ni bilo natančne ločnice med možatostjo in ženskostjo.

Veliko ljudi se pritožuje, da ali si moški ali ženska, homo ali heteroseksualec, bazične in prirojene razlike so vsekakor izražene med spoloma. Razlike so vidne tako na biološkem kot tudi na družbenem področju. Connell je natančen pri tem, da obstaja cela zbirka možatosti pri delu v različnih družbah. Res je, da nekateri postanejo dominantni – glavni način biti moški v družbi, ali kot je to poimenoval Connell – **hegemonska moškost**. Drugi, kot jih je Connell poimenoval podrejeni, so lahko zelo drugačni, bolj ženski, homoseksualni ali odklonjeni do spola.

V tem poglavju bomo obravnavali spolno razvrstitev, glavne razlike med spoloma, raziskovali bomo kako so ljudje postali razvrščeni glede na spol, seksizem, patriarhijo, ženska gibanja ...

V okvirčku, str. 309 spodaj:

Margaret Mead in Samoa: Margaret Mead (1901-78) je bila svetovno znana antropologinja in četudi je bilo njeno delo kritizirano, je ustvarila veliko literature v zgodnjih letih 19. stoletja. V eni od njenih študij (1935) je raziskovala tri družbe Nove Gvineje. Hodila je visoko v gore in opazovala Arapesh, ljudstvo, ki ni ločevalo moških in žensk, saj je bilo njihovo obnašanje popolnoma enako. Margaret pravi, da sta bila oba spola enakovredna in v sodelovanju in čutna drug do drugega, kar bi naša kultura rekla, da je ženstveno.

Opomba: ker sem prevečkrat uporabila besedno zvezo spolno odnosi in se je naveličala, sem jo večkrat zamenjala z besedo seks. Če se komu zdi beseda preobčutljiva naj mi sporoči in bom popravila =D Maja

Bolj na jugu države je raziskovala Mundugumour, za katere je bil značilen kanibalizen, kar je bil zanimiv kontrast Arapeshem. Margaret je poročala, da so si tudi tukaj moški in ženske enaki, čeprav drugače kot Arapeshi. Ženske in moški iz ljudstva Mundugumour so bili egoistični in agresivni, značilnost je bolj značilna za moške v Evropi in ZDA.

Nazadnje je Margaret potovala na zahod, kjer je odkrila kulturo, ki moške in ženske obravnava drugače, tako kot mi. Tchambuli so se vseeno razlikovali od nas: ženske so bile dominantne in razumske, moški pa podredljivi, čustveni in skrbeli so za otroke.

Margaret je ugotovila, da kar ena kultura obravnava za tipično moško, lahko druga obravnava za žensko. Družbe lahko poudarjajo ali zanemarjajo razlike v spolih. Ugotovila je, da je spol kreacija posamezne kulture.

BASIC DISTINCTIONS: BIOLOŠKI SPOL (SEX) IN DRUŽBENI SPOL (GENDER)?

Navadno sociologi navedejo veliko glavnih razlik. **Biološki spol (sex)** se nanaša na biološke razlike med moškimi in ženskami in predpostavlja 6 komponent: kromosomi, razmnoževalni organi, zunanje genitalije, hormonska stanja, notranje genitalije in sekundarne spolne karakteristike. Na splošno, ženske imajo XX kromosome, sččetavček, vagino, jajčnike, estrogen in razvoj prsi, moški pa XY kromosome, penis, moda, spolne žleze, testosterone in brado. Vseeno je veliko variacij med dvema spoloma v genetski in hormonski »opremi«. Na primer, dojenček je lahko rojen s premalo ali preveč X ali Y kromosomi.

V nasprotju, se pojem **družbeni spol (gender)** nanaša na družbene vidike na razlike in hierarhijo med moškimi in ženskami. Družbeni spol je viden skozi družbeni svet, nam kroji naše misli, kaj si mislimo o sebi in drugih, narekuje nam interakcije z drugimi in vpliva na naše delo in družinsko življenje. Ampak družbeni spol pomeni več kot le razlike, pomeni tudi moč in hierarhijo, ker so v veliko družbah moški deležni nesorazmeren delež večine družbenih virov.

Torej, ni važno ali je spol moški ali ženski, družbeni spol se nanaša na družbeni pomen. Ker poudarja socialne vidike, bomo mislili, da je družbeni spol, kar preučujejo sociologi, biološki spol pa biologi. Vendar neuravnotežen hormon lahko pred rojstvom proizvede **dvospolnika (hermaphrodite)**, to je človek s kombinacijo moških in ženskih notranjih in zunanjih spolnih organov. Naša kultura ni odprta do seksualnih dvoumnosti, zato gledamo na dvospolnike zelo zmedeno. V nasprotju, Pokot, ljudstvo vzhodne Afrike, je ravnodušno do dvospolnikov, saj jih obravnavajo kot naravno napako, ljudstvo Navajo pa gleda nanje s strahospoštovanjem, kot utelešenje potencialne popolne ženske in moškega.

SPOLNI KONCEPTI (GENDER CONCEPTS)

Pod pojmom družbeni spol se skriva več konceptov. **Spolna identiteta (gender identity)** ustreza subjektivnemu stanju, ko nekdo sam reče »jaz sem moški« ali »jaz sem ženska«. Je popolnoma možno, vendar redko in nenavadno, da je nekdo ženska z vsemi spolnimi organi in atributi moškega. To je **transeksualnost**. Transeksualci so ljudje, ki se počutijo en spol, biološko pa so drug spol. Veliko transeksualcev si je dalo spremeniti svoje spolne organe, da se ne bi počutili ujetega v tujem telesu. Zadnjih 30 let se je začelo transeksualno gibanje, ki kritizira, da se na spol gleda preveč ozko.

Spolna vloga (gender role) pomeni učenje in nastopanje glede na družbeno sprejete karakteristike nekega spola. Tudi to se lahko razlikuje glede kulture ter znotraj kulture same. Možno je, da imamo spolno identiteto (jaz sem moški), ki se križa s spolno vlogo (na primer, jaz sem moški in nosim krilo). To je primer

Opomba: ker sem prevečkrat uporabila besedno zvezo spolno odnosi in se je naveličala, sem jo večkrat zamenjala z besedo seks. Če se komu zdi beseda preobčutljiva naj mi sporoči in bom popravila =D Maja

tranzvestizma. Način tega je preobleka. Transgenderism je beseda, ki jo sestavlja transexuality, transvestism in še več.

Zadnje, **spolna predstava/nastop (gender performance)** se nanaša na načine, kako sta moškost in ženskost izražena, predstavljena.

Poudariti moramo, da je beseda spol ločena od erotike in seksa. Jezik erotike vključuje željo, hrepenenje, izkušnje in partnerja. Čeprav ima tudi jezik erotike biološko podlago, od orgazma do spolne vzbujenosti, je pa vsekakor simboličen in družbeno prilagojen. Spolna identiteta (jaz sem moški) pogosto postane osnova za organizacijo erotike (kot na primer, sem heteroseksualec zainteresiran v ženske), vendar ni nujno. Večina moških homoseksualcev nima dvoma, da so moški, ampak imajo spolno zanimanje v isti spol. V tem primeru je zgrešeno, če gledamo homoseksualnost kot nujno požensčenost.

V okvirčku, str. 311 desno:

It's only natural: are gender and sexuality constructed? (povzetek)

Kaj je sploh naravno in biološko? Materinstvo je značilno za matere, moški so bolj agresivni, nekateri moški se ne morejo upreti posilstvu – spolni nagon. Veliko literature in teorij v zvezi s tem, kaj je naravno.

- Problem zgodovine, kulture, družbe in simbolov. Biološko mora biti povezano s simboli, da lahko postane družbeno.
- Problem zmanjševanja. Biološki argumenti posplošujejo in zmanjšujejo kompleksne človeške civilizacije in zgodovinska dejstva v kromosome, hormone in gene.
- Problem znanosti in izpodbijanja.
- Problemi ideologije.
- Problemi prihodnosti in sprememb.

PATRIARCHY (patriarhat), GENDER STRATIFICATION (spolna stratifikacija/razslojenost) AND SEXISM (seksizem)

Spol je srce družbene organizacije in 3 pojmi nam bodo to pomagali razjasniti. Prvič, **spolna stratifikacija/razslojenost (gender stratification)** pomeni družbeno neenako razporeditev denarja, moči in privilegijev med spoloma. V večini držav po svetu družbe dodelijo nižje, manj vredne stvari ženskam in ne moškim. Drugič, **seksizem (sexism)** je prepričanje, da je en spol po naravi nadrejen drugemu. Zgodovinsko, veliko družb je počivalo na prepričanju, da so naravno ženske podrejene moškim. Seksizem ima veliko skupnega rasizmu: oba sta ideje, ki podpirajo družbeno vodenje ene kategorije ljudi drugi. Institutionalised sexism je prepričanje, da imajo ženske službe, ki jim niso izziv in so malo plačane. Tudi sodni sistem je opomnil na nasilje nad ženskami. Tretjič, **patriarhija (patriarchy)**, dobesedno pravilo očetov, je način družbene organizacije, kjer moški dominirajo, zatirajo in izkoriščajo ženske. Do neke mere je patriarhija univerzalna, vendar je velika razlika v moči in privilegijih med moškimi in ženkami po svetu. V Savdski Arabiji, na primer, je moška moč nad žensko večja kot kjer koli drugje po svetu. Na Norveškem, v nasprotju, sta oba spola enakovredna in enako spoštovana. Angleška sociologinja **Sylvia Walby** (1990) je menila, da je patriarhija sestavljena iz 6 prekrivajočih in spreminjajočih struktur: **1. Plačano delo** – ženske so manj plačane od moških, **2. Gospodinjstvo** – ženske se ukvarjajo z gospodinjstvom in vzgajajo otroke, **3. Duševno stanje** - ne morejo priti do formalne moči, **4. Nasilje** – ženske so večkrat zlorabljene, **5. Spolnost**

Opomba: ker sem prevečkrat uporabila besedno zvezo spolno odnosi in se je naveličala, sem jo večkrat zamenjala z besedo seks. Če se komu zdi beseda preobčutljiva naj mi sporoči in bom popravila =D Maja

– ženska spolnost je obravnavana negativno, **6. Kultura** – ženske so slabše predstavljene v medijih in kulturi.

Sylvia Walby meni, da se ti elementi razlikujejo glede na kulturo in čas. V 20. stoletju na zahodu je bil viden razkorak med privatno patriarhijo, kjer so moški nadzorovali dom, in javno patriarhijo, ko je država in trg delovne sile narekoval življenje žensk. Primer je najbolj viden v skandinavskih državah.

Tabela, str. 312 levo:

Ženske značilnosti: podredljivost, odvisnost, neinteligentne, nesposobne, čustvene, šibke, intuitivne, spolni objekti ...

Moške značilnosti: dominantni, neodvisni, pametni, tekmovalni, močni, pogumni, razumski, spolno nasilni ...

PATRIARHAT NA DELU

Za ženske razlikujemo dve pomembni področji dela: plačano delo in delo, ki ga opravlja doma (hišna opravila). Tudi povezava med njima je zelo pomembna:

1. **Plačano delo.** Kot lahko preberemo v 14. poglavju, število žensk v delovni sili neprestano raste od 20. stoletja dalje. Industrijski narodi predstavljajo žensko, ki dela za dobiček, kot pravilo in ne kot izjemo. Tradicionalno pravilo, da moški dela za denar, ne drži več. Dandanes, se 60% poročenih parov zanaša na dva dohodka – moža in žene.
2. **Gospodinjska opravila doma.** Drugi indikator globalnega vzorca patriarhije je katero gospodinjsko opravilo je področje ženske – čiščenje, kuhanje in skrb za družinske člane (od otrok, bolnih mož do starejših). V bolj razvitih, industrijskih družbah so gospodinjska dela razdeljena bolj enakomerno kot v revnejših družbah, vendar nikjer na svetu niso razdeljena popolnoma enakopravno. Kljub temu, da so ženske vedno bolj aktivne tudi v delovni sili, je količina gospodinjskih opravil, ki jih opravijo, le počasi in malo upadla (razmerje opravil, ki jih naredijo moški, se ni spremenilo). Zakonski par si razdeli delo pri vzgoji otrok in financah, hišna popravila in zunanja hišna opravila opravljajo moški, ženske pa čistijo, kuhajo in nabavljajo hrano. Predvidevamo, da ženske porabijo povprečno 26 ur na teden za gospodinjska opravila poleg vsakodnevne službe. Na splošno, gospodinjska opravila povzročajo velik stres za ženske.

Če povzamemo, moški podpirajo idejo, da so ženske zaposlene v delovni sili in se lahko zanašajo na njihov denar. Kljub temu se moški upirajo, da bi spreminjali svoje lastno obnašanje zato, da bi pomagali vzdrževati in podpirati kariere in gospodinjsko življenje svojih partnerk. Ženske z visokim dobičkom in prestižno družbeno vlogo imajo večjo moč, da si zmanjšajo gospodinjska opravila tako, da najamejo pomoč drugih. Ampak, po navadi, moški priključijo veliko pozornosti za vsako delo, ki ga opravijo, v rezervi imajo pomoč žensk.

Če gledamo dva problema skupaj - plačano delo in gospodinjska opravila – angleška poznavalka družbene politike **Jane Lewis** je opredelila, da obstajajo močni, šibki in zmerni »breadwinner states«. V močnem stanju je ženska povsem odvisna od moškega (v Veliki Britaniji, Nemčiji in Nizozemski), v šibkem stanju pa je ženska, ki služi sama svoj denar, povsem neodvisna od svojega partnerja (Norveška, Švedska, Danska). V zmernem stanju pa ženske delajo in služijo denar in hkrati se ukvarjajo z otroci in gospodinjstvom (Francija, Belgija).

Opomba: ker sem prevečkrat uporabila besedno zvezo spolno odnosi in se je naveličala, sem jo večkrat zamenjala z besedo seks. Če se komu zdi beseda preobčutljiva naj mi sporoči in bom popravila =D Maja

V okvirčki, str. 314 levo:

Čeprav po svetu dela veliko žensk, je njihov ekonomski položaj še vedno zanemarljiv, saj delajo večinoma v neformalnem sektorju. V nekaterih državah ženske sploh ne morejo delati zaradi verskih prepovedi. Kjer ženske delajo, so po navadi manj plačane kot moški in imajo nižji status. Patriarhija je zelo torej zelo vidna.

V industrijskem svetu opravijo ženske vsaj eno tretjino dela, vendar so vseeno manj plačane od moških. V Latinski Ameriki ženske predstavljajo le 15% delovne sile, v islamskih družbah v severni Afriki in na Bližnjem Vzhodu pa je odstotek še nižji.

V okvirčku, str. 315 desno:

Patriarchy breaking down: a report from Botswana

V okvirčku, str. 316 levo:

Sex tourism and the sex trade in Thailand

NASILJE NAD ŽENSKAMI

Po podatkih Združenih narodov je vsaka ena od petih žensk fizično ali psihično zlorabljenka od moškega. (UNFPA, 2000; 25) Številčni obseg se razlikuje od držav in načina zlorabe, vseeno pa je zloraba široko razširjena in pogosta, zato je ključen dejavnik za razumevanje patriarhije.

V Deklaraciji o Izključitvi nasilja nad ženskami (Združeni narodi, 1993), definira nasilje nad ženskami kot vsako dejanje spolnega nasilja, ki se odraža ali pa je rezultat psihične, seksualne ali psihološke škode ali trpljenja žensk, vključene se tudi grožnje, prisila in odvzem svobode, v zasebnem ali javnem življenju. Zajema tudi, ampak ni omejena na: psihološko, seksualno in psihično nasilje v družini, tepež, spolne zlorabe otrok ženskega spola, zakonsko posilstvo, pohabljanje ženskih genitalij in druge tradicionalne metode, ki so za ženske boleče in škodljive, izkoriščanje žensk; psihično, seksualno in psihološko nasilje v družbeni skupnosti, vključno s posilstvom, spolno zlorabo, trpinčenjem, nadlegovanjem in ustrahovanjem na delu, v službi, v izobraževalnih institucijah in drugje. Prekupčevanje z ženskami in prisilna prostitucija ter psihično, seksualno in psihološko nasilje zagrešeno in dopuščeno dejanje, kjerkoli se zgodi. (UNFPA, 2000; 25-6)

Deklaracija vključuje tudi:

- V ZDA je ženska pretepena od svojega intimnega partnerja vsakih 15 sekund
- Po svetu, vsaka ena ženska od treh je bila pretepena (seksualno ali zlorabljenka na kakršen koli način) od nekoga, ki ga pozna
- 5000 žensk in deklet je ubitih vsako leto zaradi tako imenovanega »častnega« pobjanja (veliko od njih zaradi tega, ker so bile posiljene in to ni častno)
- Ocenjeno je, da je 4 milijone žensk in deklet prodanih in kupljenih po celem svetu vsako leto, v zakon, prostitucijo ali suženjstvo
- Posilstvo v vojni je »nekaj običajnega«
- Po svetu je okrog 130 milijonov deklet in mladih žensk, ki je prestalo pohabljanje ženskih genitalij

Opomba: ker sem prevečkrat uporabila besedno zvezo spolno odnosi in se je naveličala, sem jo večkrat zamenjala z besedo seks. Če se komu zdi beseda preobčutljiva naj mi sporoči in bom popravila =D Maja

- Vsako leto ženske prenesejo ocenjenih 50 milijonov splavov, od katerih je 20 milijonov nevarnih, 78000 žensk pa umre in milijoni od njih trpijo (UNFPA, 2000; 4-5)

Čeprav taka števila kar težko dojamemo in interpretiramo, je vseeno jasno, da je nasilje nad ženskami veliko svetovni problem. Bistvo razumevanja tega problema je, da ne gledamo n ato kot »problem žensk«, ampak, da jih vidimo kot del spolnega režima v katerem patriarhija igra glavno vlogo. Moramo videti moške in ženske skozi njihovo razmerje; pretepi in nasilje so prepleteni v teksturi razmerja moškega in ženske.

JE PRATRIARHIJA NEIZOGIBNA?

Revne družbe imajo malo kontrole nad biološkimi silami. Zato moška fizična moč in ženska skupna izkušnja o nosečnosti, podpirajo patriarhijo. Tehnološko napredne družbe pa dajejo ljudem širši spekter in izbiro o družbenem spolu. Industrijski, tehnološki napredek zmanjšuje moško fizično moč v vsakodnevem življenju, tako kot je kontracepcija dala ženskam kontrolo nad nosečnostjo. Zato danes, biološke razlike niso pravi razlog za patriarhijo.

Kategorična družbena neenakost – ni važno, ali je temelji na rasi, etiki ali spolu – prav tako napade egalitarne kulture industrijske družbe. V veliko industrijskih narodih, volilni mandatarji predstavljajo enakovredne zaposlitvene priložnosti za moške in ženske in enako plačilo zanje. Vseeno, v vseh industrijskih družbah, imata dva spola različne službe in ne dobivata enakovrednega plačila. Torej, ali je patriarhija neizogibna? Nekateri sociologi se prepirajo, da biološki faktorji narekujejo spolne razlike, še posebno večjo agresivnost moških. Če je to res, bo odstranitev patriarhije težka ali celo nemogoča. Večina sociologov verjame, da je družbeni spol prvi družbeni subjekt, ki potrebuje spremembo. Torej, četudi ni še nobena družba odpravila patriarhijo, še ne pomeni, da se tudi mi moramo oklepati preteklosti.

BECOMING GENDERED (spolno opredeljen): THE CASE OF GENDER SOCIALISATION

Prvo vprašanje, ki ga ljudje postavijo materi o dojenčku je, ali je punčka ali je fantek – kar opredeli dojenčka do konca svojega življenja. V bistvu je spol pomemben še preden se dojenček rodi, po veliko državah po svetu si starši bolj želijo imeti fantka kot punčko. Kot smo že povedali v 11. poglavju, na Kitajskem, v Indiji in drugih močno patriarhalnih državah, je ženski zarodek v nevarnosti, saj se starši velikokrat odločijo za splav, v upanju, da bo naslednja zanositev fantek. O spolnem razvoju je veliko teorij in raziskav, vendar jih na kratko lahko razdelimo na tri:

1. **Teorije družbenega učenja.** Ta teorija predpostavlja, da je spolno obnašanje naučeno, tako kot vsa druga obnašanja, skozi nagrade in kazni. Od prvih dni je dojenček moškega spola nagrajen za obnašanje, kakršno je pričakovano za moške, in kaznovan, če se obnaša dekliško. Fantje posnemajo očete in starejše fante in so za to najvišje nagrajeni. Tako si fantek misli: »želim si nagrade. Nagrajen bom, če bom delal moške stvari, torej hočem biti moški.« je zelo splošna teorija in zelo enostavna.
2. **Kognitivne/spoznavne teorije.** Teorija predpostavlja kategorizacijski proces, kjer se moški postavljajo v moško kategorijo in njihove izkušnje izvirajo iz tega. Tukaj si fant misli: »sem moški, zato želim početi moške stvari«. Kohlberg (1981) je glavni predstavnik teorije.
3. **Psihodinamične teorije.** (Nancy Chodorow) Predstavnik teh teorij je Freud (7. poglavje), ki predlaga, da teorije izvirajo iz razlik med spoloma v njihovih čustvih in čustvenih naporih med dojenčkom in skrbnikom v zgodnjih letih življenja. Po navadi je čustvena struktura dečka odvisna od konflikta med ljubeznijo do njegove matere in strahom pred njegovim očetom. Če je konflikt rešen

Opomba: ker sem prevečkrat uporabila besedno zvezo spolno odnosi in se je naveličala, sem jo večkrat zamenjala z besedo seks. Če se komu zdi beseda preobčutljiva naj mi sporoči in bom popravila =D Maja

uspešno, se bo deček počasi povezal s svojim očetom in posnemal njegovo možatost. Psihodinamične teorije se ne strinjajo z drugimi, ampak glavno teh teorij je, da je spol strukturiran podzavestno v globokih čustvih že od otroštva dalje.

Vsaka od teorij ima veliko variacij. V bistvu so vrline ene teorije, slabosti druge in obratno.

NANCY CHODOROW AND THE REPRODUCTION OF MOTHERING (razmnoževanje materinstva)

Nancy Chodorow (1978) začne svojo analizo s kritiziranjem najpopularnejših razlag spolnih razlik – tiste, ki poudarjajo biologijo, družbeno učenje in učenje vlog. Četudi so te teorije vsaj delno pravilne, se podrejo ko bi morali spolno razlikovati psihološko strukturo posameznika. Podpira Freudovo teorijo. Zanj sta vir možatosti in ženstvenosti močne čustvene strukture, ki se gradijo od prvih dni življenja in jih je težko spremeniti. Moški v anglosaški (Anglo-Saxon) kulturi se nagibajo k temu, da bi postali bolj čustveno zaprti, omejeni, bolj neodvisni in bolj delovni in uspešni kot ženske. Moški se težje povežejo z ljubljenimi osebami, ženske pa vzpostavijo navezanost, ki se kasneje razvije v materinstvo. Seveda je to le posplošitev.

Nancy Chodorow meni, da če želimo razumeti razvoj teh močnih čustvenih struktur, se moramo ozreti nazaj v preteklost, v močno povezanost med mamo in otrokom, ko je otrok popolnoma odvisen od mame. (to je značilno za zahodne države, ampak ni nujno tudi za vse druge!) Od prvih dneh življenja je otrok povezan in odvisen od matere ter čuti zaskrbljenost in strah, ko je odsotna. Gre za veliko identifikacijo otroka z materjo oz. s skrbnikom otroka. Slika matere je povezana z otrokom.

Počasi mora otrok prekiniti močno identifikacijo s skrbnikom, saj se mora soočiti z zunanjim svetom. Tako dojenček ženskega kot tudi moškega spola sta navezana na mamo, vendar punčke ostanejo dalj časa navezane kot fantki. Punčke ne razvijejo neodvisnosti tako zgodaj, se ne ločijo od mater, potrebujejo identifikacijo bolj kot fantki. Pozneje v življenju to zamenja materinstvo. »The basic feminine sense of self is connected to the world, the basic masculine sense of self is separate« (Chodorow)

Medtem ko punčke ostanejo zelo povezane z mamo in se ne ločijo, so fantki prisiljeni v močno in hitro ločitev. To trganje vez lahko fantki občutijo kot zavrnitev, opustitev, kar ima lahko življenjske posledice. Za veliko fantov lahko to vodi v spoznavanje zunanjega sveta (še posebno do sedaj nepomembna vloga očeta) in v ustanovitev ločene, samostojne identitete – skrb pred zavrnitvijo in izguba dolgo časa ljubečega objekta, mame. To vodi v moško neodvisnost, moško ne izražanje in sovražstvo do žensk.

KRITIKA

Čeprav je ta teorija zelo vplivna, so kritiki zaskrbljeni, da so dokazi nezadostni, neustrezni, saj temelji na nekaj kliničnih primerih. Feministične kritike so bile tudi, da je teorija krivi ženske, mame za nastajanje moške moči v njihovih sinovih. Drugi kritiki pravijo, da je razvoj teorije nespremenljiv. V današnjem času vidimo veliko modernih, novih moških, ki so resno vpleteni v materinstvo oz. partnerstvo (pomoč pri vzgoji otrok). Chodorow odgovarja, da četudi je spolna identiteta vzpostavljena v zgodnjem življenju, je samo okvirna struktura, ki se kasneje lahko spreminja. Zagovarja moške, naj bodo vključeni v vzgojo otrok in da tako prekinejo krog materinstva, da lahko tako fantki kot punčke najdejo ljubezen in pozornost pri mami in z očetom.

GENDER ACROSS THE LIFE CYCLE

Chodorowa teorija potrebuje dopolnilo, če gledamo širše, zunanje vplive na otroka (sošolci, šola, služba) in spreminjanje skozi čas. Svet otrok je ločen glede na spol in za posledico imamo spolno identiteto. Prav tako Opomba: ker sem prevečkrat uporabila besedno zvezo spolno odnosi in se je naveličala, sem jo večkrat zamenjala z besedo seks. Če se komu zdi beseda preobčutljiva naj mi sporoči in bom popravila =D Maja

je bila izvedena raziskava, ki pravi, da ko se moški postarajo postanejo bolj čustveni in manj močno samostojni kot v otroštvu. Družbeni spol se pojavlja skozi celoten življenjski krog, vendar se spreminja. Družbeni spol ni nekaj točno določenega, ampak je proces, odprt za zgodovinske spremembe v širšem svetu, lokalne, manjše spremembe in biološke spremembe tekom življenjskega kroga.

DRUŽBENI SPOL IN DELU

Andrew Tolson je napisal prvo večjo angleško literaturo o moškosti – Meje moškosti (The Limits of Masculinity, 1977), ugotovil je, da obstajajo tri glavne strani za moške in fante, kako je spol zgrajen: skupina sošolcev, šola in delovno mesto. Poudarek je na pomembnosti in vplivanju delovnega mesta na moško identiteto. Ženska življenja so pogosto poplavljeni z mišljenjem na otroke, moška pa z mišljenjem na delo. Moški iščejo uspeh v delu, preganjajo dolgočasnost, iščejo nove priložnosti in so ponižani, če ga imajo premalo. V veliko pogledih je moška zaskrbljenost z delom povezana z izkušnjami iz otroštva – izkazovanje moči, samostojnosti in skrb o neuspehu in zavrnitvi.

SPOL IN MNOŽIČNI MEDIJI

V 1950ih je televizija v ospredje in kot dominantni segment postavila populacijo belih moških. Rasne in etične manjšine so bile odsotne od televizije do zgodnjih 1970ih, šele v zadnjih dveh desetletjih nastopajo v raznih programih tudi ženske v glavnih vlogah. Tudi kadar sta se oba spola pojavila pred kamerami, so moški igrali pametne detektive, znanstvenike in kirurge, ženske pa so bile le seksualni objekt.

Prve spremembe so se pojavile v oglaševanju, čeprav so še vedno bili predstavljeni v stereotipnih vlogah. Ženske so bile predstavljene doma v kuhinji, z novimi gospodinjskimi aparati, ko servirajo hrano, z novimi oblekami, moški pa v oglasih za avte, potovanja, bančne storitve, alkohol ...

LEPOTNI MIT

Čeprav so predsodki o oglaševanju vedno manj razvidni, je še vedno prisoten »lepotni mit« (the beauty myth), ki ga predstavlja Naomi Wolf. Pravi, da družba uči ženske kakšna naj bo fizična lepota v primerjavi z pomembnostjo, dosežki in zadovoljstvom ženske. Ta mit še vedno predstavlja nedosegljive standarde za vsakdanje ženske (npr. kot so playboyeva dekleta in shirani modeli) – samouničujoče. Ne bi smelo biti presenetljivo, pravi Wolfova, da je bil mit glavno vodilo v kulturi med leti 1890 in 1920 in 1980 – v času zaskrbljenosti in skrbi glede socialnih položajev žensk.

Lepotni mit družbe uči ženske, ki napadajo s svojo lepoto, kako dobiti zvezo z moškimi. Uči jih, da so disciplinirane in tudi podložne in odgovorne moškim. Z lepoto obremenjene ženske hočejo ugajati moškim in se izogibajo izzivanja moške moči. Skozi ta mit se moški naučijo, da lahko podrejajo ženske, ki posodablajo lepoto. Torej, naš lepotni koncept postavlja ženske za lepotni objekt, moške pa spodbuja, da si jih lahko prisvajajo kot lutke, ne kot človeška bitja.

Wolfova trdi, da lepota pomeni več obnašanje kot pa videz. Lepotni mit pravi, da bodo ženske našle svojo srečo, če bodo lepe, moški pa, če najdejo najlepšo žensko. V bistvu pa lepota ni samo to. Družba uči, da morajo moški in ženske sprejeti določena pravila in obnašanje, ki jih uvršča v hierarhijo. Skozi tradicionalna načela o moškosti in ženskosti, razvijemo naše videnje na osebni in družbeni uspeh. Oglasi nam narekujejo, kakšen avto naj vozi moški in kakšne kreme naj uporablja ženska, da bo videti mlajša.

RAZUMEVANJE SPOLA

UPORABNE ANALIZE

Opomba: ker sem prevečkrat uporabila besedno zvezo spolno odnosi in se je naveličala, sem jo večkrat zamenjala z besedo seks. Če se komu zdi beseda preobčutljiva naj mi sporoči in bom popravila =D Maja

V 4. poglavju smo spoznali, da so imeli ljudje skozi razvoj le malo moči nad biologijo. Ženske so rojevale in skrbele za otroke doma, moški pa so bili zdoma. Skozi generacije je predstava o spoloma postala »zanesljiva«. Z razvojem tehnologije se odprejo tudi večje družbene možnosti. Moška moč ne služi več za zdrav vir energije, tudi fizična moč moških izgublja pomen. Ženske imajo večjo izbiro, kako si bodo krojila svoja življenja. Tradicionalne norme zapravljajo veliko človeških talentov, vendar spremembe prihajajo počasi, ker je spol zakoreninjen v družbenih normah.

TALCOTT PARSONS: GENDER AND COMPLEMENTARY (dopolnitveno)

Talcott Parsons pravi, da spolne razlike pomagajo združiti družbo – vsaj na tradicionalni način. Parsons pravi, da je spol dopolnilna skupina (complementary set) vlog, ki pripadajo moškim in ženskam in so značilne za družbene funkcije. Ženske skrbijo za družino, gospodinjstvo in otroke, moški pa povezujejo družino z zunanjim svetom, delajo in služijo denar.

Parsons je naprej ugotavljala, da značilna socializacija uči spola svojih lastnosti in sposobnosti, ki jih potrebujejo v odraslem življenju. Socializacija uči fante, da so razumski, tekmovalni in samozavestni. Temu pravi Parsons INSTRUMENTALNO. Punce se morajo pripraviti na vzgojo otrok, čustveno odgovornost in razumevanje drugih, temu pravi Parsons EXPRESIVNE kvalitete.

Parsons pravi, da družba predpostavlja obnašanje določenega spola skozi kontrolo družbe. Ljudje vzamejo kulturne definicije za svoje in jih izražajo skozi svojo identiteto, zato povzroči občutek popolne ženstvenosti ali moškosti strah ali krivdo pred zavrnitvijo članov nasprotnega spola. Torej, ženske vidijo nemožate moške kot neprivačne, prav tako pa se moški izogibajo možatim ženskam.

KRITIKA

Funkcionalizem predpostavlja Theory of complementarity v katero spol vključuje strukturalistično (kaj ljudje počnejo) in moralno (kaj ljudje verjamejo). Ta pristop je le redko uporabljen dandanes, uporabljal se je v sredini 20. stoletja.

Ta analiza predpostavlja le en pogled na družbo, ki si ga ne delijo vsi ljudje. Revne ženske, recimo, so zaradi ekonomske nuje vedno delale izven doma, danes pa vse več žensk vstopa na pomembne delovne funkcije iz različnih razlogov. Drugi problem, ki ga obravnavajo kritiki je, da Parsonsove analize minimalizirajo osebne vrste in družbene stroški, ki jih povzročajo toge, tradicionalne spolne vloge. Tretjič, za tiste, ki je cilj tudi spolna enakost, kar Parsons opiše kot spolne dopolnitve, kjer dominirajo moški. Pogosto vidimo, da imajo funkcionalne analize zelo konservativne, zastarele vloge, zasedbo.

KONFLIKTNE ANALIZE

Iz konfliktnega pogleda je zgodba povsem drugačna: spol ne vsebuje le razlik v obnašanju, ampak tudi neskladje v moči. Kontroverzne ideje o spolu so zgodovinsko dajale korist moškim, medtem ko so ženske diskriminirali, sodili in se do njih nasilno obnašali, še posebej do rasističnih in etičnih manjšin. Konfliktne teorije pravijo, da kontroverzne teorije o spolu ne obravnavajo povezanosti, kohezije, ampak napetost in konflikt, ko se moški borijo obdržati svoj privilegiran položaj, ženske pa izzivajo status quo.

Opomba: ker sem prevečkrat uporabila besedno zvezo spolno odnosi in se je naveličala, sem jo večkrat zamenjala z besedo seks. Če se komu zdi beseda preobčutljiva naj mi sporoči in bom popravila =D Maja

Konfliktne teorije delajo predpostavke na Karlu Marxu. Njegova dela so bila usmerjena samo na moške, saj je pisal svojemu času primerno. Njegov prijatelj, Friedrich Engles, pa je raziskoval povezavo med spolom in družbenim razredom.

FRIEDERICH ENGLER: SPOL IN DRUŽBENI RAZRED

Engles pravi, da če gledamo skozi zgodovino, v družbah lova in nabiralništva so imeli moški in ženske drugačne, a enako pomembne vloge. Uspešen lov je moškemu prinesel velik ugled, vendar je nabiralništvo žensk oskrbelo družbo s hrano preživetja. S tehnološkim razvojem se je začelo tekmovanje v lastnini in družbeni hierarhiji. V tej točki so moški nadvadali ženske. Hoteli so imeti čim večji presežek imetja, lastnine, da so jo potem nasledili dediči, otroci. Želja po kontroli svojega imetja je potem vodila v monogamne poroke in družine. Če so bili moški prepričani v očetovstvo se je njihovo imetje preneslo na otroke. Ženske so zato morale ostati do poroke device, da so dokazale zvestobo možem.

Engles pravi, da kapitalizem krepi to moško dominacijo, nadvlado. Prvič, kapitalizem ustvari več premoženja, ki poudarja večjo moč moških kot tistih, ki služijo svoj denar in kot lastnikov in dedičev svoje posesti. Drugič, potrošna kapitalistična ekonomija je odvisna od definiranja ljudi – še posebej žensk – kot stranke in jih prepriča, da bodo zadovoljni šele, ko kupijo in preizkusijo izdelke. In tretjič, da moški lahko delajo, družba zaupa ženskam vzdrževanje doma. Dvojno izkoriščanje kapitalizma, kot pravi Engles, leži v plačevanju majhnih plač za moško delovno silo in ne plačevanje za žensko delo.

KRITIKA

Konfliktne analize izpostavljajo, kako družba postavlja moški in ženski spol v neenakopraven položaj glede moči, premoženja in privilegijev. Kot rezultat, konfliktni pristop je zatrdno kritičen do običajnih idej o spolu, pritožuje se, da bi bila družba boljša, če bi minimalizirali ali celo izključili dimenzijo družbenih struktur.

Ampak ima konfliktna teorija tudi svoje meje. Problem je, predlagajo kritiki, da ta pristop predstavlja navadne družine – ki se branijo s tradicijo in moralno – kot družbeno zlo. Drugič, iz bolj praktičnega pogleda, konfliktne teorije minimalizirajo dejstvo, da ženske in moški lahko živijo srečno in v sodelovanju in odvisnosti drug od drugega. Tretjič, je za nekatere kritike sporna trditev, da je kapitalizem vir spolne razslojenosti. Agrarne države so v bistvu bolj patriarhalne kot industrijske – kapitalistični narodi. In socialistične družbe prav tako – vključno z People's Republic of China – ostajajo močno patriarhalne.

UPOR PATRIARHIJI: ŽENSKO GIBANJE IN FEMINIZEM

Feminizem je zagovarjanje družbenih enakosti za oba spola, nasprotje patriarhiji in seksizmu. Začetki segajo v angleško revolucijo in francosko revolucijo, ko so se zavzemali za enakost. Prvi val feminističnega gibanja se je začel z Mary Wollstonecraft, z njeno knjigo *A Vindication of the Rights of Woman* (1792), in se nadaljeval s knjigo Johna Stuarta Milla in Harriet Taylor Mill, *The Subjection of Women* (1869). Borili so se proti vidim manjvrednim statusom žensk in hoteli so izboljšati šolanje žensk in enakost pred zakoni.

LOČITEV IDEOLOGIJ

Ljudje si prizadevajo za odstranitev spolnih razlik na različne načine. V feminizmu so opredelili tri glavne poglede na feminizem in kljub temu, da so si zelo različne, vsaka od njih izpostavlja problem patriarhije in željo po socialni spremembi.

1. Liberalni feminizem

Opomba: ker sem prevečkrat uporabila besedno zvezo spolno odnosi in se je naveličala, sem jo večkrat zamenjala z besedo seks. Če se komu zdi beseda preobčutljiva naj mi sporoči in bom popravila =D Maja

Liberalni feminizem je opredeljene kot klasično liberalno razmišljanje, s katerim so posamezniki prosti v oblikovanju lastnih sposobnosti in uresničevanju interesov. Liberalni feministi sprejemajo osnovna načela družbe, vendar stremijo k širjenju ženskih pravic, prav tako pa podpirajo enakopravnost in nasprotujejo predsodkom in diskriminaciji, ki zavirajo težnje žensk.

Liberalni feministi prav tako izpostavljajo spolno (reproduktivno) svobodo vseh žensk. Nekateri izpostavljajo vlogo družine v družbi, v kateri imajo matere prosto svobodo, da se ob rojstvu otrok zaposlijo, drugi pa so kritični do slednjih, saj menijo, da materinska svoboda ni možna, dokler ne bo prišlo do korenitih sprememb v družinah.

Vendar pa liberalni feministi ne mislijo, da se mora vsaka ženska boriti za višjo izobrazbo in kariero ter poudarjajo, da se mora vsak moški, kot tudi ženska individualno izpopolnjevati, saj to prispeva k boljši družbi in zavirata kulturne ločnice, ki stremijo k spolni nestrpnosti.

2. Socialni feminizem

Socialni feministi so razvili Marksistično konfliktno teorijo, saj naj bi Marx premalo pozornosti posvetil spoloma, ki sta del patriarhije in kapitalizma. Engels je bil mnenja, da ima patriarhija izvor v privatni lastnini, na ta način torej kapitalizem izpostavlja patriarhijo – s kopičenjem premoženja in moči nekaterim redkim moškim.

Socialni feministi so Marxovo in Engelsovo teorijo označili kot neprimerno. Buržoazne družine se morajo rekonstruirati, da bi lahko končali z "družinskim suženjstvom" v prid enakomerno razporejenih družinskih del in varstva otrok. Za spremembo je potrebna družbena revolucija, ki bi težila k enakopravnosti, moški in ženske pa bi si delo delili.

3. Radikalni feminizem

Radikalni feministi zavračajo določene poglede liberalnega feminizma in menijo, da tudi družbena revolucija ne bi končala patriarhije. Enakost žensk bi bila možna le ob spremembi dojemanja spolov v vsaki kulturi posebej. Patriarhija nad ženskami se namreč kaže skozi spolnost in reprodukcijo, saj moški uveljavljajo moč nad ženskimi telesi. Radikalni feministi stremijo k zavrnitvi moške prevlade v spolnosti, heteroseksualnega starševstva in družini.

Izpostavi se pomen novih reproduktivnih tehnologij, kjer se pojmovanje spolov premakne iz teles, tako da ni možne povezave med ženskim in moškim telesom ter porodom. Tu prihaja do razhajanj – z razpustitvijo materinstva, se zavrne celoten pomen družine (konvencionalne definicije materinstva, očetovstva in otroštva), liberalne ženske, moški in otroci so osvobojeni družinske "tiranije", spolne raznolikosti in spola na splošno. Spet drugi vidijo nove reproduktivne tehnologije osnovane na patriarhiji – način izkoriščanja ženskih pravic skozi njihove lastne maternice.

Andrea Dworkin, ena pomembnejših severnoameriških feministk, ki izpostavlja moško moč v sedmih dimenzijah: »Moč moških je metafizična obramba samega sebe – ne rabijo se opravičevati, niso zmožni prilagajanja ali uvajanja sprememb. Drugič, moč je fizična jakost, ki si izvaja nad šibkejšimi. Tretjič, moč je sposobnost teroriziranja s katero ustvarijo strah. Dejanja teroriziranja se gibajo od posilstva do napada, do zlorabljanja otrok, do vojn in umorov, do ohranjanja mučenja, do zasužnjevanja ali ugrabljanja, do verbalnih žalitev, do kulturnih žalitev, do groženj s smrtjo, do škodljivih groženj podprtih s sankcijami osvoboditve. Vidni simboli terorizma so pištola, nož, bomba, pest ... Še bolj pomembni je skrit simbol – moški spolni ud, penis. Četrtoč, moški imajo moč postavljanja mej in vrednot, določanja posesti in kvalitete, kontrole percepcije samega sebe. Petič, moški imajo moč lastninjenja. Zgodovinsko je bila moška moč absolutna, a uveljavljena s silo in s pomočjo zakonov. V nekaterih delih sveta imajo moški še vedno pravico po lastninjenju žensk in vsega v povezavi z njimi. Šestič, moč moških je izključno moška – denar. V rokah žensk je denar sredstvo plačila nekaterih dobrin, moškemu denar kupi ženske, seks, status, ponos,

Opomba: ker sem prevečkrat uporabila besedno zvezo spolno odnosi in se je naveličala, sem jo večkrat zamenjala z besedo seks. Če se komu zdi beseda preobčutljiva naj mi sporoči in bom popravila =D Maja

spoštovanje, prepoznavnost, zvestost; vse. Na vseh ekonomskih ravneh se moč denarja v rokah moških in žensk razlikuje. Sedmič, moški imajo moč do seksa, ki ga povezujejo s sinonimom ženske. Moški Sanja njeno telo kot celoto in po delih, jo izkorišča za lastno erekcijo in jo nemočno sili k odnosom, ko je vznurjen. Če ženska ni "podložna" je besen, saj je to zanj poniževalno.«

4. Ostali feministične perspektive

Kljub temu da so osnovne tri perspektive liberalen, socialen in radikalen feminizem, saj imajo dolgo zgodovino in so najbolj prepoznavne, obstaja še mnogo drugih:

- Psihoanalitični feminizem:

Se opira na Freuda in na oblikovanje spolnih identitet. Nekatere so bile opredeljene glede na delo francoskega misleca Jacquesa Lacana, ki je preoblikoval številne Freudove ideje, da bi se osredotočil na spolno zavrtost, ki izhaja že iz otroštva

- Črni feminizem:

Izredno kritične pogledi na pojmovanje žensk, ki prihajajo iz različnih družbenih okolij. Kritizirajo belke iz srednjega družbenega sloja, ki pozabljajo na temnopolte ženske in na njihove omejene pravice. Pojavil se je po kolonializmu, povsod po svetu.

- Postmodernistični feminizem:

Izpostavljajo vlogo žensk po vsem svetu in vključujejo vse rase, ne le bele.

- Nova, internacionalna ženska politika:

Nastala na Zahodu in bila nekajkrat v napetosti z družbami tretjega sveta. Osredotočajo se na boj proti religiji, moški moči in neenakosti v družini, gospodinjstvu. Prepoznavanje različnosti in razlik žensk, glede na kulturo iz katere prihajajo se je globalno razširilo. Leta 1995 so se ženske zbrale na Mednarodni ženski konferenci v Pekingu.

SPOLNOST IN STRATIFIKACIJA

V tem poglavju se osredotočamo na spolnost: aspekti telesa in želja, ki vodijo k erotiki. Sprva se zdi, da je to osebno področje, ki mu sociologi niso posvečali pretirane pozornosti. Vsekakor večina naših razumevanj spolnosti izhaja iz razlag biologov, zdravstvenih raziskovalcev in seksologov. Slednji so se osredotočili na hormone, strukturo možganov, instinkte in gone. Ljudje so tako sklepali, da je seksualnost naravna stvar, vendar pa so sociologi to mnenje razširili. Večina sociologov, ki so spolnost preučevali so prišli do nasprotujočih dveh dejstev: spolnost je simbolična in pomembna, vendar napeljuje k moči.

Spolna kontrola in negativizem

Vse kulture imajo mehanizem, ki organizira spolnost in nobena družba ne pojmuje popolne spolne svobode. Človeška spolnost je opredeljena s pomočjo zakonov, religije in verigo družbenih institucij, krvno sorodstvo, družine, ekonomske in socialne organizacije. Obstajajo številne omejitve v spolnosti: nekatere religije stremijo k izrazitem omejevanju spolnosti (npr. islam), druge niso tako striktne. So take, ki so izredno pozitivne do spolnosti in take, ki niso.

Spolna hierarhija

Opomba: ker sem prevečkrat uporabila besedno zvezo spolno odnosi in se je naveličala, sem jo večkrat zamenjala z besedo seks. Če se komu zdi beseda preobčutljiva naj mi sporoči in bom popravila =D Maja

Gayle Rubin je govoril o načinih po katerih družbe sortirajo različne spolne vzorce; nekateri so cenjeni, drugi ne. Rubin je to hierarhijo razvil leta 1980 in zanimivo je razglablјati, kako zelo se je spremenila v zadnjih dvajsetih letih (slika, str.326):

'Dober seks' – normalen, naraven, zdrav, svet : heteroseksualci, poročeni, monogamija, neproduktivnost – doma (at home)

'Srednja meja' - neporočeni heteroseksualni pari, svobodni heteroseksualci, masturbacija, homoseksualni pari v banji ali v parku

'Slab seks' –nenormalen, nenaraven, bolan, grešen, neprimeren: transvestiti, fetišisti, sadomazohisti, seks za denar, izven-generacijski seks

Institucije in identitete heteroseksualnosti

Heteroseksualnost je opredeljena kot naravna seksualnost, vendar jo sociologi opredeljujejo kot pristop socialne konstrukcije moči, ki jo moški izvajajo nasilno in aktivno (s seksom), med tem ko so ženske opredeljene kot bolj pasivne. Heteroseksualnost pomaga uravnavati strukturne neenakosti med spoloma in podcenjuje spolno hierarhijo - kako dojemajo seks moški in kako ženske. V heteroseksualnost se pojavljajo kulturne oblike: snubitev in romanca, ki generirajo pomen heteroseksualnosti in zavračajo homoseksualnost. Če so moški spolno bolj aktivni kot ženske je to naraven pojav, če pa so ženske spolno bolj drzne in aktivne pa jih ravno moški spol označi kot pocestnice. Termin "obvezna heteroseksualnost" je bil prvič omenjen v delu pesnice Adrienne Rich, Stevi Jackson pa je ena izmed vodilnih feministk v Veliki Britaniji, ki piše o seksualnosti in s terminom heteroseksualnost povezuje dva pojma: patriarhijo in moč

Nadaljevanje nasilnosti

Feministični načini razmišljanja izhajajo (kot smo prej že razložili) iz življenja žensk, ki so bile pahnjene v prepad nasilja, ki so ga nad njimi izvajali moški. Večino tega se odraža v spolnosti. Pomislite na vse vrste seksualnosti, ki zadevajo ženske - od tistih, ki žvižgajo za njimi na ulicah do pornografskih fotografij na koledarjih, ki visijo v pisarnah, od nespodobnih klicev do zalezovanja in nadlegovanja, napadov in celo prisiljenih spolnih odnosov. Liz Kelly govori o " spolnih odnosih pod prisilo" – ko je za žensk (v redkih primerih za moškega) pričakovano, da ima spolni odnos, tudi ko ga pravzaprav ne želijo: direktne sile tu ni vpletene. Bolj očiten je "prisiljen seks", ki vodi do najbolj ekstremnih primerov; posilstva, umora ali genosida. Vsi ti se pojavljajo v družbenem sistemu in so povezani z družbenim razredom, raso in spolom.

Heteroseksizem in homofobija

Heteroseksizem je tako kot rasizem in seksizem opisan kot ideologija, ki kategorizira in nato krivično izloči tiste, ki niso heteroseksualci. Postal je institucionaliziran v zakonih, izobrazbi in šolah povsod okoli sveta. Poizkusi, da bi heteroseksizem, tako kot kršenje človekovih pravic in rasizem odpravili so naleteli na gluha ušesa, a se pripadniki še vedno borijo.

Homofobija je strah in posledica prezira do homoseksualcev. Izraz homofobija se je pojavil leta 1970, ki ga je označil ameriški psihiater George Weinberg ter ga definiral *kot strah pred druženjem s homoseksualci*- to dobro kaže že Rubinova hierarhija (omenjena zgoraj). Številne raziskave so pokazale, da so ljudje, ki so netolerantni do homoseksualcev bolj avtoritativni, strogi, negotovi, zavedni lastnega statusa, bolj krivični in negativni ter na splošno ne sprejemajo drugačnih. Tudi Amnesty International je prepoznala problem homofobije (predvsem v dvajsetem stoletju) in ugotovila, da je na svetu več kot 70 držav z zakoni, ki diskriminirajo homoseksualna dejanja – s tem da imajo Iran, Afganistan, Čečenija, Savdska Arabija smrtno kazen za tiste, ki so homoseksualci. Geje se tako muči, da bi priznali svojo zмотo v seksualnosti, se jih celo posiljuje in velikokrat ubije.

TEORIJE SPOLNOSTI

Opomba: ker sem prevečkrat uporabila besedno zvezo spolno odnosi in se je naveličala, sem jo večkrat zamenjala z besedo seks. Če se komu zdi beseda preobčutljiva naj mi sporoči in bom popravila =D Maja

Zanimivo bi bilo razmišljati kako se človeška seksualnost razlikuje od živalske. Ker smo toliko vložili v jezik in komunikacijo, smo postali 'govoreči' in 'misleči' o seksu. Prav tako se seksa poslužujemo iz družbenih razlogov in ne le reproduktivnih. Človeški spolni odnosi so več kot le biološki pojav: so sredstvo izkazovanja ljubezni, povezovanja, izkazovanja "moškosti" in naše zrelosti. Lahko so pokazatelj agresije (npr. posilstva) ali sredstvo preganjanja dolgčasa in neke vrste hobi. Uporablja se kot igra, nastop, moč ali delo (npr. prostitucija).

Konstrukcionizem in začetki teorij

William Simon in John Gagon sta bila prva, ki sta javno izpostavila izraz 'družbene konstrukcije' v pristopu k spolnosti. Oba sta delovala na inštitutu spolnega obnašanja Kinsey v sedemdesetih letih dvajsetega stoletja: človeške spolne odnose sta pojasnila z besedo drama. V sedmem poglavju smo lahko opazili, da je že E. Goffman opredelil družbeno življenje kot dramo, ki se odraža v seksualnem. Seks za ljudi ni avtomatična potešitev, temveč vanj vpletejo dušo in srce in ga doživljajo kot dramo. Seksualni scenariji pa pomagajo *definirati kdo, kaj, kje, kdaj in zakaj se seksa poslužujemo*.

Pomislite na katerokoli seksualno dejanja, od "moža in žene združenega v zakonu", do "ženske, ki se ukvarja s prostitucijo" in "geja, ki srečuje partnerje v barih za geje". Vse to se ne zgodi spontano, brez razloga. Ljudje so odvisni od ritualov, znamenj in simbolov, da lahko dejanjem pripisujejo smisel. V vsakem primeru so določeni ljudje označeni kot primerni partnerji (kdo). Aktivnosti lahko izvajajo le na določenih mestih (kje) – ta mesta so omejena. Po večini se zavedajo kaj se ne sme in kje so meje, partnerji običajno ne prestopajo mej (kaj). Prav tako ne moremo imeti spolnih odnosov kadarkoli si želimo (kdaj). In končno, ko govorimo o seksu ali o njem le razmišljamo – začnemo iskati razloge zakaj to počnemo (zakaj).

Gagnon in Simon sta ugotovila, da so seksualni scenariji odločilnega pomena v spolnosti in jih razdelila na tri dele. Osebni scenariji so tisti, ki se dogajajo v naših glavah – npr. kaj nas vzburja. Interaktivni scenariji so tisti, ki se dogajajo med partnerjema ali skupino – določajo kaj oseba v spolnosti počne. Historično-kulturni scenariji pa obstajajo v širši kulturi in odražajo tisto, kar je kulturno pogojeno in pričakovano v spolnosti.

Debate o spolnosti

Focault je dejal da številni sociologi trdijo, da je spolnost povezana z jezikovno strukturo, ki določa moč odnosov. Zaskrbljeni so nad dejstvom, da jezik vpliva na to kako vidimo in dojemamo seks. Jezikovni pristop k seksu je npr. definiran skozi pogovorne oddaje kot je Oprah, kjer javno govorjenje o seksu vpliva na širšo družbo in na nek način izpostavlja nove kategorije problemov, povezanih s spolnostjo – odvisnost od seksa, AIDS, seksualno zlorabljanje otrok o katerih je sedaj moč govoriti. Velik del našega spolnega življenja je odvisen od teh debat, zato so jim sociologi posvetili veliko pozornost.

Focaultova študija, Zgodovina spolnosti (1979) je povzročila velik prestop na način razmišljanja o seksu. Dejal je, da devetnajsto stoletje ni bil čas v katerem bi se o seksu molčalo, kot je bilo so ljudje sprva mislili. V nasprotju, govori, da je bil to čas ko so začeli ljudje o njem govoriti vse več – po navadi predvsem negativno. To govorjenje je označil kot 'draženje k diskurzu' – ljudje so bili izzvani, da govorijo. To je bil tudi čas, ko so znanstveniki (psihologi in seksologi) začeli z raziskavami o spolnosti; čas, ko so v rabo prihajali novi izrazi (npr. histerična ženska, masturbacija, perverznej); in čas, ko je seksualnost postala prepoznavna skozi diskurz in ustvarjala nove oblike razmerja moči.

Feministične teorije seksualnosti

Tretja, zelo pomembna sociološka študija spolnosti se je začela v feminizmu in kot smo pričakovali je pogled z drugega zornega kota pokazal le malo podobnosti z drugimi teorijami.

1. Radikalni feminizem

Opomba: ker sem prevečkrat uporabila besedno zvezo spolno odnosi in se je naveličala, sem jo večkrat zamenjala z besedo seks. Če se komu zdi beseda preobčutljiva naj mi sporoči in bom popravila =D Maja

Tu je spolnost opisana kot glavni mehanizem s pomočjo katerega moški regulirajo ženska življenja. Feministke devetnajstega stol. So to utemeljevale s pojavom prostitucije, spolnimi boleznimi in razvratom. Za vse to so krivile moške: kot je napisal Frances Swiney: »ženska lahko moškemu izpolni vso seksualno obsesijo le če je spolna sužnja«. V poznem 20. Stol. so radikalne feministke razloge le še stopnjevale. Dejale so da je spolnost centrirana na penis, je agresivna, prazna in oropana čustev in pogosto zelo kompleksna in fetišistična. Moški so tisti, ki posiljujejo, zlorablajo in zalezujejo, moški so tisti, ki kupujejo in gledajo pornografijo in plačujejo za spolne usluge. Moški so tisti, ki postanejo serijski spolni prestopniki in morilci, ki sprva zlorabijo žrtve. Radikalne feministki tudi trdijo, da skozi spolnosti moški izvajajo nadzor nad ženskimi telesi, ženske pa so podrejene. Jasen simbol je posilstvo: ne gre toliko za potešitev, kot gre za izvajanje moške moči in nasilja. Je mehanizem, ki ohranja moške, da pustijo ženske v večnem strahu. Zato so Ženska gibanja prerasla v kampanje nad pornografijo, zlorabo otrok in nasilja nad ženskami ter ustanovila krizne centre kamor se lahko zatečejo.

- Primeri seksualnega nadlegovanja

Seksualno nadlegovanje se nanaša na komentarje, kretnje in fizični kontakt seksualne narave, ki je nameren, ponavljajoč in neželjen. V 90ih letih je seksualno nadlegovanje postalo problem nacionalnega značaja, ki je do sedaj že precej spremenil pravila interakcij med spoloma. Večina žrtev spolnega nadlegovanja so ženske. To je zato ker, prvič, kultura opogumlja moške, da so seksualno oblastni do žensk: npr. na delovnem mestu. Drugič, večina moških na položajih – vključno s poslovneži, doktorji, predavatelji, vojaškimi poveljniki – so moški, ki podcenjujejo delo žensk. Raziskave so pokazale, da je bila spolnega nadlegovanja deležna več kot polovica podrejenih žensk na delovnem mestu. Sodišča so uvedla *quid pro quo* (one thing in return for another) zakone spolnega nadlegovanja, ki so obravnavana kot kršenje civilnih pravic.

- Posilstva

Sprva so se akademske študije posilstev omenjala le skozi poglede moških kriminalistov, ki so posilstva opredeljevali na dva načina. Prvi: tisti, ki posiljuje je patološka oseba s problemi in drugič: ženske rečejo ne spolnim odnosom, a si jih pravzaprav želijo ... še več, moškimi same ga nakažejo. Ti argumenti so bili v zadnjih tridesetih letih nemalokrat obsojeni s strani feministk, ki so se borile za spremembo. A vendar se je število posilstev povečalo, prav tako kriznih centrov in policijskih oddelkov ter sodnih zakonov, ki posilstva obravnavajo.

2. Swobodno misleče družbene perspektive

Vse feministke se niso strinjale z analizo radikalnih feministk – označile so ga kot preveč ekstremnega, saj dobesedno uničijo pojem heteroseksualnosti. Prav tako so preveč negativne. Veliko feministk se trudi razviti vzrok seksualne sle, ki ne izvira le iz strahu in nevarnosti pred moško prisilo in se navezuje na užitek. Seveda posilstva in nadlegovanje še vedno obsojajo, vendar trdijo, da je potrebno raziskati kakšne so poželenja žensk in da odnosi z moškimi niso poniževalna. Poleg tega pa razvijajo nove vzorce spolnosti, ki se smatrajo za pozitivne.

SPOLNOST NA JAPONSKEM (članek)

Moderna Japonska je kot se zdi, razdeljena na dva sveta. Prvi je klasični, tradicionalni, kjer so telesa in spolnost prikrita v prijetne etikete in pravila, kjer so tradicionalne vloge spolov jasno določene. To je svet, kjer so gejša idealizirane ženske, so erotične in svet, kjer samuraji upodabljajo erotično poželenje. To je strukturiran svet, uglajenih spolnih odnosov.

Opomba: ker sem prevečkrat uporabila besedno zvezo spolno odnosi in se je naveličala, sem jo večkrat zamenjala z besedo seks. Če se komu zdi beseda preobčutljiva naj mi sporoči in bom popravila =D Maja

A kljub temu, da na Japonskem še vedno vztrajajo h klasičnim načelom, se je Japonska razvila v vsej moderni industrijski gorečnosti. V knjigi ***Pink Samurai***, Nicholasa Bornhoffa se pojavlja rastoča preobremenjenost Japoncev s seksom:

- *Risani stripi t.i.* Manda se pojavljajo po vsej Japonski in ocenjeno je, da je v 1,9 milijard stripov izdanih od leta 1989 naprej v kar 474 milijonov poudarjen seks. Berejo jih tako odrasli, kot otroci in nekdo je komentiral: »Stripi so divji: nasilne situacije, nenaraven seks in obscene scene so povsem normalne .. celo v stripih za otroke. Z naslovi kot so: Brez hlačk, Nauči me "ljubezni", Lov spolnega obsedence (in ustreznimi slikami) je le malo prepuščeno domišljiji.«
- Japonski moški sodelujejo v *virtualnih resničnostnih igricah spolnih odnosov*. Razburljiv spomin, na primer, je virtualna igrica, kjer je ponujena ljubezen, prijateljstvo in golota, igra pa jo 600 000 moških starih od 16do 35 let. V teh virtualnih svetovih moški lahko zbirajo med romantičnimi in erotičnimi svetovi, v katerih lahko izvajajo nadzor nad ženskam – ta nadzor pa uhaja iz vajeti.
- *Pojav 'ljubezenskih hotelov' (Rabu Hoteru)* je razširjen družbeni fenomen na Japonskem: možnosti uživati v spolnih odnosih izven doma je ponujena tako starim, kot mladim. Neokusni, podobni Disneylandu z njihovimi nenavadnimi kombinacijami otročjega vedenja in nedolžnosti so situirani v Tokyu (okoli 4000). Bornhoff komentira: obseg fantazije je ogromen: sobe so spremenjene v Havaje ali pa mučilne celice z ogrevanimi bazeni ... v eni izmed sob je postelja kot otok situirana na sredini bazena, v drugi sobi je postelja spremenjena v Cadillac, spet tretja soba je spremenjena v kitajsko restavracijo ...
- Odprli so celo trgovine, kjer na avtomatih prodajajo že uporabljeno žensko perilo (ali čevlje) – v največjem navalu leta 1993 je svoje nošene spodnje hlačke prodalo 6000 – 10000 deklet skupaj s posneto fotografijo, na katerih jih nosijo.
- Število *mladoletnic v seks industriji je narastlo*; napolnjena je z erotičnimi plesalkami, video katalogi s posnetki spolnih odnosov in telefonskimi klubi, ki ponujajo storitve. Tu lahko moški kupijo pakete, ki vključujejo erotične filme in telefonske številke, kamor nastopajoče v filmih pokličejo.
- Pojavile so se *nove oblike družinskih struktur*, v katerih so se moški oddaljili od družin, pogosto zaradi dela in še pogosteje zaradi ostajanja v nočnih barih. Ženske, željne pozornosti moške intenzivno zapuščajo, se ločujejo ... to je na Japonskem postal način življenja.
- Narasle so tudi risanke, kjer se mladi homoseksualni pari predajajo ljubezni – prikazujejo sanjski svet, kjer se ljubijo v oblakih.

FEMINIZEM IN PORNOGRAFIJA

Pornografija predstavlja simbol našega časa, ker prikazuje veliko naših strahov v zvezi s spolnostjo in spolom. V zadnjih dveh desetletjih so se razvile neskončne debate o vlogi pornografije v družbi. Najbolj zanimive debate pa niso bile ustvarjena med konservativci in seksualnimi radikalci temveč ravno med feministkami. Ena izmed skupin feministk je izvedla stroga napade na pornografijo in jo želela prepovedati z zakonom, druge skupine pa jo zgolj ostro obsojajo.

Radikalne feministke menijo, da je pornografija ogromen problem, saj zopet kršijo temeljne spolne pravice, poleg tega pa jasno prikazujejo spolno naravo in poželenja moških. Pornografija je po njihovem mnenju dokaz moči, saj moški kontrolirajo tako žensko, kot spolnost.

Chatherine MacKinnon je pornografijo označila kot osnovo moške dominanc v ZDA, saj upodablja ženske v nehumanih situacijah in podložnih igricah, igranih s strani moških. Pornografija izhaja iz grške besede *porne*, ki upodablja vlačugo, ki se obnaša kot spolni suženj moškega. Poleg tega pornografija oglašuje nasilje nad ženskami. Vsak, ki je videl 'hard-core' vidence je ugotovil, da so slednji izredno sporni. Dejanski, Opomba: ker sem prevečkrat uporabila besedno zvezo spolno odnosi in se je naveličala, sem jo večkrat zamenjala z besedo seks. Če se komu zdi beseda preobčutljiva naj mi sporoči in bom popravila =D Maja

vzročno posledični efekt med tem kaj ljudje gledajo in kako nato reagirajo pa je težko opredeliti. Znanstveniki pa podpirajo dejstvo, da moški skozi pornografijo ženske vidijo raje kot objekte in le malokrat kot ljudi:

- Pornografija –tako kot večina moške seksualnosti – poniža in zlorabi ženske. Je nasilna, nehumana, žensko spremeni v objekt in je ustvarjena za zadovoljitev moške sle z masturbacijo.
- Pornografija je izkazovanje moči moški. Je pokazatelj, kako moški iščejo kontrolo nad ženskami, tako v sami pornografiji ženska predstavlja zlorabljen objekt in se za moškega spremeni v prostitutko.
- Pornografija je ideologija, ki promovira seksualno nasilje v družbi, spodbuja posilstva in zlorabe: " pornografija je teorija, posilstvo je praksa. "

Veliko feministk se s tem ne strinja in podajajo svoje trditve:

- Problem pornografije je, da da spolnosti preveliko težo in preusmeri pozornost z bolj pomembnih stvari na izključno seks.
- Problem pornografije je ponekod cenzuriran, vendar so cenzurirane tudi publikacije, ki opsujejo varno spolnost, splav ...
- Pornografijo ni izključno izkazovanje moči moških, saj različnim družbenim skupinam predstavlja drugačen pomen.

GLAVNI ELEMENTI SPOLNE STRATIFIKACIJE: Gejevska in lezbična razmerja

Kljub temu, da so bile v zgodovini večkrat opisana razmerja med enakima spoloma, so le –ta vse do poznega dvajsetega stoletja veljala za tabu. Termin homoseksualnosti smo prvič zasledili pri madžarskemu zdravniku Benkertu, leta 1869. Od tega časa do leta 1970 je bila homoseksualnost aktualna na področju zdravstva, natančneje patologije, saj je povzročila biološko sporne dvome predvsem v družinskem življenju. Homoseksualce so kastrirali ali pa jih poslali na mentalno zdravljenje. Čeprav se takih dejanj nekod še poslužujejo, je leta bila leta 1973 v Ameriki beseda homoseksualnost odstranjena z liste bolezenskih stanj. Ironično, nekateri vodilni psihologi, npr. Freud nisi homoseksualnosti nikoli označili kot patološko: leta 1953 je ravno Freud pisal slavno pismo materi, v kateri je opisal, da *homoseksualnost ni ravno prednost, vendar se jo ne sme zamenjevati za bolezen, temveč jo je treba opisovati kot variacijo v razvoju spolnosti.*

Kljub temu, da je v 19. Stoletju Thus Magnus Hirschfield pozval skupnost in sprožil kampanjo, v kateri je želel sprejetje homoseksualnosti, se do leta 1930, ko so nacisti pobijali vse enako usmerjene, ni nič spremenilo. Šele po 2. SV so se pojavile številne raziskave, ki so homoseksualnost označevale kot normalno in si želele, da bi jo množice sprejele. Spodbudo je prevzel Kinsey, ki je leta 1948 in 1953 naredil raziskavo, ki je vključevala 12 000 žensk in moških v ZDA. Kinsey je ugotovil, da je 37% moških imelo homoseksualne izkušnje, pri 4% so te izkušnje prevladoval nad heteroseksualnimi; med ženskami pa so bile homoseksualne izkušnje navzoče v 13%, prevladoval so v 3%. Ko je Kinsey dodal, da so taki odzivi mogoči v vseh družbenih skupinah, je med ljudmi ustvaril veliko presenečenje. Raziskavo je zaključil z besedami, da homoseksualnost ni nenaravni oz nevrotični pojav, temveč je 'podedovana psihološka zmožnost'.

Kljub temu je bila homoseksualnost v tem obdobju močno obsojana z zakoni po večini evropskih in v vseh ameriških državah. Navkljub progresivni rasti organizacij v 50ih, je bila 'New York Stonewall riots'

Opomba: ker sem prevečkrat uporabila besedno zvezo spolno odnosi in se je naveličala, sem jo večkrat zamenjala z besedo seks. Če se komu zdi beseda preobčutljiva naj mi sporoči in bom popravila =D Maja

leta 1969 organizacija, ki je predstavljala rojstvo "gibanja homoseksualcev. Beseda homoseksualcev se je transformirala v geje, medicinski izrazi so bili preneseni v politični jezik, organizacije gejev so se razširile po vseh večjih mestih in milijone moških in žensk, ki so bili prej skriti, se je proglasilo za geje. Tako leto 1970 predstavlja resnično spremembo za homoseksualce v večini razvitih kultur.

Queer teorija

Ko so se lezbijke, geji in biseksualci "končno razkrili" in postali bolj vidni ter sprejeti z vidika Zahodnih družb, so posledično njihova mnenja vstopila v sociološke debate. Narasla je študija homoseksualcev, kar je bilo ključnega pomena v socioloških študijah spolnosti.

Queer teorija trdi, da večina socioloških teorij še vedno bolj teži k heteroseksualnosti in da tisti, ki niso heteroseksualci morajo stopiti v ospredje in biti poslušani. Te teorije bi trdile, da so vsa poglavja v tej knjigi – od stratifikacije, etičnosti in do religije ter ekonomije bazirana na heteroseksualnih mnenjih. Na primer, trdi, da so bile številne religije 'zgrajene' okoli homofobije, da je nova forma ekonomije, ki se pojavlja vodena s strani mladih gejev srednjega razreda – t.i. roza ekonomija; in da se izkušnje gejev in lezbijk razlikujejo v različnih kulturah. Za vse že ustaljene vidike sociologije bi lahko ustvarili nove – in to je Queer teorija. Začela se je v poznih osemdesetih letih 20. Stoletja.

Delo Judith Butler je napeljalo na dejstvo, da vidi spole kot nikoli bistvene, nikoli naravne, nikoli prirojene, ampak vedno kot konstrukcijo zelenega obnašanja – kot stilsko ponavljanje dejanj. Queer teorija se je ukvarjala predvsem z igranjem s spoli in zavračala kakršne koli določene kategorije ter spodkopavala vse kar je bilo takrat določeno za normalno. Queer teorija je drža, ki:

- Usmerja razdelitev tako heteroseksualnega kot homoseksualnega, ko govorimo o spolu in spolnosti
- Identiteta – čut o tem kaj si – ni več videna kot stabilna ali določena
- Vse seksualne kategorije so odprte in primerljive s heteroseksualnimi (nič več manjvredne)
- Najbolj pogosto vključuje raznolike spolne fetiše, podpira eksperimentiranje v spolnosti, govori o sadomazohizmu, spletnem seksu in vključuje vse besede, ki so pred tem delovale za radikalne.

DRUŽBENE SPREMEMBE V SPOLNOSTI

AIDS in gibanje homoseksualcev sta dve največji spremembi v spolnosti. Angleški sociolog Anthony Giddens v svoji knjigi Transformacija intimnosti govori o številnih nedavnih spremembah. Tu sta najbolj pomembni 'plastična seksualnost' in 'golo, čisto razmerje' (*plastic sexuality and pure relationship*). Meni, da se je moderna spolnost ločila od izključno reproduktivnega ter se odprla številnim oblikam spolnosti. To je seveda povezano tudi z dostopnostjo kontracepcijskih sredstev.

Giddens pravi, da je 'plastična seksualnost' trdno povezana s 'čistimi razmerji', kjer je komunikacija med moškim in žensko bistvenega pomena za vzdrževanje emocionalnih odnosov in posledično kvalitetne spolnosti. Giddens tu zazna tudi problem nevarnosti v tako hitrem razvoju – saj ko ženske pridobivajo na enakopravnosti, se nekateri moški čutijo ogrožene. Današnji časi torej prinašajo rastoč potencial za demokratizacijo v razmerjih, a istočasno nenehno primerjanje kateri spol je boljši.

QUEER ETNOGRAFIJA

Sasho Lambevski (1999) je s pomočjo Queer teorije napisal kritično etnografijo ljudskih množic (spol, položaj, rasa, religija), na podlagi katere je ugotovil, da so geji v Makedoniji nadzorovani, dojema pa se jih kot podrejene in manjvredne. Lambevski, ki je študiral HIV v Avstraliji, je lahko opazil seksualne konflikte. Opomba: ker sem prevečkrat uporabila besedno zvezo spolno odnosi in se je naveličala, sem jo večkrat zamenjala z besedo seks. Če se komu zdi beseda preobčutljiva naj mi sporoči in bom popravila =D Maja

med geji, ki prihajajo iz Makedonije in geji, ki prihajajo iz Albanije (pozabite avstralsko povezavo). Albanci so pri pristopu in iskanju partnerja zelo zaprti, skoraj paralizirani, saj so zavrti s strani okolja iz katerega prihajajo.

Lambevski je preveč kritičen, da bi lahko pisal etnografijo, zato si želi pisati Queerovo eksperimentalno etnografijo. Odkloni, da bi se zavezal povzemanju laži iz tekstov, kot temu pravi sam. Meni, da so čustva, spolnost, etničnost, religija lahko izpuščene pri pisanju etnografij, ki se v veliki meri piše preko opazovanja drugih. Tu je cela vrsta povezav: ' gej scena je povezana z makedonskim šolskim sistemom, strukturo makedonskih in albanskih družin in odnosom v njih, in makedonskim zdravstvenim sistemom z močjo označevanja 'nenormalnosti' (homoseksualnosti). Lambevski je s tem trdno povezan – Makedonec, a gej, ki živi v Avstraliji. Zelo malo raziskovalcev je bilo tako iskrenih, da si lahko opazil, kako se v njihovih delih odraža njihova mentaliteta in usmerjenost.

POGLED NAPREJ: Spol in spolnost dvajsetega stoletja

Zadnje spremembe med spoli in spolnih sferah so vzbujale pozornost. Dva stoletja nazaj so ženske na Zahodu prevzemale pozicije, ki so bile jasno in striktno podrejene. Možje so kontrolirali posest in zakon, zakoni so ženskam omejevali opravljanje plačanega dela, ženske so bile izključene iz političnega življenja in celo volilne pravice. Kljub temu, da so ženske danes še vedno na podrejenih položajih; še posebno kadar govorimo o razredu ali etničnosti, je žensko gibanje k enakopravnosti prineslo veliko sprememb. Še več, homoseksualnost je bila označena kot bolezen in prepovedana z zakonom. Danes je, v večini zahodnih držav, biti lezbijka ali gej, postala to odločitev življenjskega stila in kot lahko vidimo v poglavju 17 – glavne debate se sedaj centrirajo na pravico gejev po družini in vzgoji otrok. Pomembne spremembe se kažejo tudi v spolnosti: splošna odprtost, možnost demokratičnih razmerij med žensko in moškim ter nadzorovanje rojstev s kontracepcijo.

A kljub temu, v vsem svetovnem kontekstu pozicija žensk in njihovih spolnih pravic ostaja slaba. Ogromno poglavij v tej knjigi domneva, da so ženske tiste, ki bodo izkusile moč; nasilje in seksualno izrabljanje, prisilo v zgodnje zakone, obrezovanje, prisilo do izredno nizko plačanega dela v neprimernih razmerah. Svetovno gibanje je tako za ženske izziv, kot tudi odpor. Poleg tega so geji in lezbijke ponekod po svetu še vedno preganjani in kaznovani. Zopet, internacionalno gibanje homoseksualcev si prizadeva za spremembe na tem področju.

Še vedno se najdejo taki, ki menijo, da je feminizem grožnja družbi. Konservativci se borijo, da bi se spolne razlike zopet uveljavile in postale pomembne (npr. devišstvo in zadržki). Za primer, v ZDA s nove organizacije imenovane *Silver Ring Thing* nastale z namenom reševanja problemov najstnic s prehitro spolno aktivnostjo in posledično zanositvijo ter spolnimi boleznimi. Kristjani težijo k temu, da mladi kupijo Biblijo in srebrn prstan, s katerim se zavežejo k spolni vzdržnosti do poroke. Nasprotno, Švedi in Nizozemci so z nizko rodnostjo ene boljših držav v ustrezni spolni izobrazbi.

Vendar ljudje še vedno spoznavamo različnost med spoli skozi kulturo in zgodovino ter opažamo, da je veliko načinov, ki kažejo na to kako biti moški ali ženska. Spet drugi se pritožujejo, da so meje med spoloma postale preohlapne. Kot ravnotežje – spremembe v mejah spolnosti in spolov se bodo zelo verjetno še nadaljevale ...

Opomba: ker sem prevečkrat uporabila besedno zvezo spolno odnosi in se je naveličala, sem jo večkrat zamenjala z besedo seks. Če se komu zdi beseda preobčutljiva naj mi sporoči in bom popravila =D Maja